

Abril 2018

Extensió del programa Magnet, una estratègia d'innovació educativa per afavorir l'èxit escolar

- La Fundació Jaume Bofill, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, el Consorci d'Educació de Barcelona i l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB uneixen esforços per reduir la segregació escolar, amb la col·laboració dels municipis.
- La segregació escolar és un repte prioritari en molts països del món. Suposa un greu problema per a l'equitat educativa.
- Per revertir les dinàmiques de segregació escolar cal acompanyar les mesures de planificació educativa (intervenció coordinada de diferents administracions en la planificació i el desenvolupament d'estratègies d'escolarització equilibrada) amb mesures per generar confiança i compromís entre les famílies que no opten per la matriculació en aquests centres.
- "MAGNET. Aliances per a l'èxit educatiu" és un programa que promou una innovació profunda en els centres educatius com a una estratègia per reduir la segregació escolar i garantir una oferta educativa de qualitat per a tot l'alumnat.
- Cadascun dels centres educatius fa una aliança amb una institució cultural o científica, que l'acompanya durant 3 anys en el desenvolupament del projecte d'innovació, que transformarà el seu projecte educatiu amb un enfoc metodològic més globalitzat.
- El model té un llarg recorregut als EEUU com a estratègia d'innovació-desegregació. A Catalunya s'ha fet un pilot durant cinc anys en 5 centres educatius, i ha demostrat que és una estratègia valuosa per canviar la percepció social del centre educatiu, atraure les famílies del seu entorn i augmentar la preinscripció escolar.
- El programa creixerà fins a arribar a 45 centres educatius el 2020, amb una convocatòria anual de selecció. Aquest curs s'incorporen 9 centres i a l'abril s'obre la nova convocatòria per seleccionar 15 nous centres educatius per al curs 2018-2019.
- Cada escola comptarà amb la valuosa implicació d'una institució aliada durant aquests anys. Es tracta de quinze institucions de referència i excel·lència en un camp de coneixement específic (ciència, tecnologia, art, comunicació audiovisual, etc.), que tenen un compromís educatiu amb la societat i una gran capacitat de transferir innovació i coneixement.

Barcelona, 5 d'abril de 2018

El programa "Magnet, aliances per a l'èxit educatiu", impulsat per la Fundació Jaume Bofill, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, el Consorci d'Educació de Barcelona i l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB, s'està expandint, després dels bons resultats de la prova pilot realitzada en 5 centres educatius des de l'any 2012.

Aquest curs 2017-2018, s'incorporen 9 centres educatius i institucions més, i el programa anirà creixent fins arribar a les 45 aliances magnet al 2020. Aquest creixement respon a l'interès de les diverses administracions i entitats implicades per impulsar l'equitat i la innovació en els centres educatius i crear escoles i instituts de referència que siguin atractius per a una gran diversitat de famílies.

Carme Ortoll, directora general d'Educació Infantil i Primària del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya; Rafael Homet, diputat d'Educació de la Diputació de Barcelona; Anna Cros, directora de l'ICE de l'UAB; Marta Comas, cap de l'Àrea d'Innovació, Programes i Formació del Consorci d'Educació de Barcelona; i Ismael Palacín, director de la Fundació Jaume Bofill, han anunciat avui aquesta aposta clara pel programa Magnet, com a una eina per fer front a la millora de la composició social dels centres i per impulsar projectes innovadors als centres educatius, i han fet un balanç dels resultats de la prova pilot que s'ha dut a terme durant els darrers 5 anys.

Aquesta prova pilot ha permès constatar que aquest programa pot afavorir l'escolarització equilibrada de l'alumnat en el territori, ajudant a enfortir els projectes dels centres educatius que tenien una composició desequilibrada.

El programa promou l'aliança d'un centre educatiu amb una institució d'excel·lència en un camp del coneixement específic. Aquesta aliança, acompanyada d'una formació a l'equip docent, un suport a la comunicació estratègica i la intervenció coordinada de les diferents administracions en la planificació de l'escolarització, pot revertir la situació d'aquests centres.

És per això que els impulsors d'aquest programa presenten els 9 centres educatius que aquest curs comencen una aliança amb una institució de referència, i la convocatòria que s'obre aquest mes d'abril per seleccionar 15 centres més que s'incorporaran el curs vinent al programa.

Trets distintius del programa *Magnet*. Aliances per a l'èxit educatiu:

El programa Magnet promou l'**aliança d'un centre educatiu amb una institució de referència** en un camp del coneixement específic. Aquesta aliança ha de permetre el desenvolupament d'un projecte educatiu innovador i de qualitat, un projecte atractiu, que tingui magnetisme i que es converteixi en un projecte de referència en el seu territori, tant per les famílies com per la comunitat educativa.

El programa s'adreça a aquells **centres educatius** que tenen una composició social desequilibrada respecte al seu territori de referència, i que compten amb un equip docent compromès amb el canvi i amb motivació per desenvolupar projectes d'innovació.

Les **institucions** que hi participen són institucions de referència i excel·lència en un camp de coneixement específic (ciència, tecnologia, art, comunicació audiovisual, etc.) que tenen un compromís educatiu amb la societat, i una gran capacitat de transferir innovació i coneixement.

Aquesta aliança es desenvolupa durant 3 anys i hi ha un quart any de consolidació del projecte. L'objectiu és que al final del procés, aquests centres **millorin l'èxit escolar i generin un major interès per part de les famílies** del seu entorn i augmenti la demanda de preinscripció.

Per dur a terme aquest projecte d'innovació, el programa acompanya al centre educatiu en el desenvolupament d'estratègies:

- per incorporar el coneixement de la institució al dia a dia del centre des d'un enfocament globalitzat de l'aprenentatge,
- per implementar una organització de centre que afavoreixi una major coherència i intencionalitat al projecte de centre i per afavorir el treball en equip,
- per generar situacions d'aprenentatge significatives que permetin desenvolupar les competències del segle XXI, i
- per millorar la comunicació externa per donar a conèixer el projecte del centre al seu entorn, tot implicant a les famílies.

El programa ofereix al centre educatiu una formació a l'equip docent durant 3 anys. L'equip de formadors que desenvolupa aquesta formació és una de les peces clau del programa, ja que acompanya a l'equip docent i als professionals de la institució per generar conjuntament accions i propostes que responguin a aquests eixos estratègics.

El programa també ofereix altres activitats formatives, d'intercanvi de bones pràctiques i de generació de coneixement en les que col·labora l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB.

Els trets distintius del programa són:

Combinació entre equitat, qualitat i innovació. Magnet és una oportunitat per maximitzar els resultats educatius de tot l'alumnat a partir d'una oferta d'alta qualitat educativa per a tothom. A partir del camp de coneixement de la institució d'excel·lència (artístic, científic, cultural, etc.), el centre educatiu desenvolupa un projecte educatiu que parteix d'un enfocament globalitzat de l'aprenentatge. El partenariat amb la institució permet als alumnes ser protagonistes del seu aprenentatge, participant en experiències rellevants que els permeten aprendre les competències del segle XXI.

El lideratge educatiu i el compromís dels docents són elements claus per la transformació del centre educatiu. El procés de canvi que planteja Magnet és un camí complex que requereix visió del canvi, estratègia i cohesió d'equip. Magnet ofereix formació i acompanyament adequats a cada centre educatiu, així com assessorament en l'àmbit del lideratge i l'organització de centre, per consolidar els processos d'innovació.

Co-responsabilitat educativa. Aquesta iniciativa posa èmfasi en la co-responsabilitat entre agents, promovent els partenariats entre l'escola i altres entitats (públiques i privades) per fer possible l'èxit educatiu per a tothom. Catalunya compta amb moltes institucions que són referents en el seu àmbit, que tenen prestigi i reconeixement i un alt compromís social i educatiu. Amb aquest programa es facilita la transferència d'aquest coneixement a l'àmbit educatiu.

Major participació de les famílies. Al llarg del programa es desenvolupen estratègies d'implicació de les famílies que fomenten la seva participació en el projecte educatiu de centre i en l'acompanyament educatiu dels seus fills i filles.

Difusió estratègica del projecte en el territori. El programa acompanya als centres educatius per millorar la comunicació externa i donar a conèixer el seu projecte de centre, ja sigui a través del seu web, de l'edició de materials divulgatius o de la realització d'activitats obertes a les famílies del seu territori.

Afavorir escolarització equilibrada en el territori. Durant el desenvolupament del projecte es busca la complicitat de la comunitat educativa i de les administracions per afavorir una composició social més equilibrada de l'alumnat entre els diferents centres.

El repte de la segregació escolar a Catalunya

La **segregació escolar** és un dels principals reptes de molts sistemes educatius del nostre entorn pel que fa a l'equitat, ja que provoca una reducció de les oportunitats educatives. Es tracta d'un repte complex que requereix la **intervenció coordinada de les diferents administracions en la planificació educativa i en el desenvolupament de mesures que permetin modificar la composició social d'alguns centres educatius.**

La **composició social dels centres** és, alhora, una poderosa variable per explicar les lògiques de **tria de centre** per part de les famílies. Per tant, **una reducció de la segregació escolar pot afavorir l'èxit educatiu de l'alumnat.**

El programa **Magnet. Aliances per a l'èxit educatiu** en la seva fase pilot **ha demostrat ser una estratègia d'innovació educativa per reduir la segregació escolar** i garantir una oferta educativa de qualitat per a tot l'alumnat.

En la nova fase de creixement del programa La Fundació Jaume Bofill, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, el Consorci d'Educació de Barcelona i l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB **uneixen esforços per fer front a la problemàtica de la segregació escolar, amb la col·laboració dels municipis.**

En aquest sentit, la Diputació de Barcelona oferirà suport tècnic i econòmic als sis ajuntaments de la Demarcació, a part de la ciutat de Barcelona, que formen part del programa (Sabadell, Terrassa, Manlleu, Montcada i Reixac, Rubí i Santa Coloma de Gramenet) i promourà les aliances magnet en d'altres municipis que hi estiguin interessats.

El programa Magnet, un programa d'èxit!

La fase de pilotatge del programa es va inspirar en l'experiència de les *magnet schools* dels Estats Units i ha servit per veure els impactes que aquest tipus de programa podia tenir en el context català.

L'avaluació dels projectes pilot ha permès copsar els efectes positius del programa respecte a: la innovació pedagògica; la comunicació externa i relació amb l'entorn; l'augment de les expectatives de les famílies, de l'alumnat i dels docents i els canvis pel que fa a la demanda i a la composició social del centre.

Els resultats de la fase de pilotatge posen de manifest que tots els centres participants en el programa Magnet han viscut canvis pel que fa a les dinàmiques de preinscripció i matrícula de famílies i alumnat, encara que amb diferents intensitats.

En primer lloc, **ha augmentat l'assistència a les jornades de portes obertes en tots els centres.** Escoles que en iniciar el programa rebien un màxim de 4-6 visites durant el període de preinscripció escolar, van anar augmentant el nombre de famílies assistents a les jornades de portes obertes al llarg dels 4 anys de projecte Magnet. Aquest fet posa de manifest l'impacte positiu del programa en la millora de la percepció social del centre i la conseqüent atracció de famílies de l'entorn.

Exemple d'escola de primària participant en la fase pilot del programa:

Preinscripció curs (per una oferta de 25 places)	Persones assistents a les portes obertes
2012-13	10
2013-14	-
2014-15	34
2015-16	30
2016-17	68
2017-18	50
2018-19	74

Font: Aina Tarabini, fabricació pròpia a partir de les dades facilitades pel propi centre.

En segon lloc, els centres participants en el programa han **augmentat la preinscripció i matrícula d'alumnat**, reduint-se així la distància entre oferta i demanda de places i augmentant el nombre de sol·licituds en primera opció. Tal com es pot veure a la taula següent, més enllà de casuístiques específiques de cada any, la dinàmica global de tres dels cinc centres participants en el programa ha estat la de consolidació de matrícula, generant en alguns casos fins i tot més demanda que oferta de places.

		Centre I (oferta 25)	Centre II (oferta 25)	Centre III (OFERTA 60)
Nº de sol·licituds en primera opció P-3 o 1r-ESO	2009-10			23
	2010-11	13	15	-
	2011-12	17	15	-
	2012-13	19	16	44
	2013-14	14	16	60
	2014-15	21	23	68
	2015-16	23	15	86
	2016-17	35	19	97
	2017-18	21*	26	96

*Però amb l'augment de les 2es opcions es van omplir les 25 places

Font: Aina Tarabini, elaboració pròpia a partir de dades facilitades pels centres educatius

En tercer lloc, el programa ha contribuït a generar **més heterogeneïtat social** en els centres tot atraient perfils de famílies de major capital cultural i amb estudis superiors que fins ara se n'havien mantingut allunyades. El canvi en el perfil de les famílies s'ha pogut observar també en un creixent equilibri entre el percentatge de famílies autòctones i immigrades que escolaritzen als seus fills i filles als centres magnet.

Aquests resultats posen de manifest que el canvi metodològic que significa el programa magnet és capaç d'atreure a un perfil específic de família amb elevat capital cultural que tria l'escola en funció del projecte educatiu. Els centres que han viscut més canvis **són aquells que han vist els efectes combinats de l'aplicació de mesures per afavorir la composició social més equilibrada** i que per tant, d'una manera o altra, hi ha hagut un gran compromís del centre i l'entitat associada, conjuntament amb l'acompanyament de l'administració.

El creixement del programa: la convocatòria magnet

En els propers dos anys, el programa creixerà fins a arribar a **45 centres educatius**, a través d'una **convocatòria anual** oberta a tots els centres que compleixin els requisits per poder entrar al programa. Una comissió de selecció formada per representants de les organitzacions impulsores del programa seleccionarà cada any els centres que s'ajustin millor als requeriments del programa.

Del 9 d'abril al 15 de maig, s'obre la convocatòria per seleccionar els 15 centres educatius que entraran al programa el curs 2018-2019.

Per entrar al programa Magnet cal un **compromís explícit de l'equip directiu** pel desenvolupament i l'avaluació del projecte d'aliança i d'innovació, així com un **acord del claustre i la participació del 80% dels docents** en les activitats formatives.

Al web del programa Magnet **www.magnet.cat**, es poden consultar els requisits necessaris que han de tenir els centres educatius per entrar al programa. També s'hi pot trobar tota la informació necessària per presentar-se a la convocatòria. Tot centre que desitgi més informació, es pot

adreçar als respectius Serveis Territorials d'Ensenyament, al Consorci d'Educació de Barcelona o a l'equip de coordinació del Programa: David Vilalta dvilalta@xtec.cat o a Roser Argemí rargemi@fbofill.cat

Durant el mes d'abril també es realitzaran reunions informatives als diversos Serveis Territorials d'Ensenyament i al Consorci d'Educació de Barcelona.

Durant la segona quinzena de juny es faran públics els centres educatius que la comissió de selecció hagi seleccionat per entrar al programa el curs 2018-2019.

Les aliances MAGNET

Els centres educatius i institucions que han participat en la fase pilot del programa *Magnet*. *Aliances per a l'èxit educatiu* (2012-2017), són els següents:

- L'Escola Josep M. de Sagarra (Barcelona), amb el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA).
- L'Escola Samuntada (Sabadell), amb l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont. Actualment iniciant una nova aliança amb el Consorci Corporació Sanitària Parc Taulí de Sabadell.
- L'Institut Moisès Broggi (Barcelona), amb el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)
- L'Escola Joan Maragall (Lleida), amb Magical Media, Universitat de Lleida, i Grup Segre
- L'Escola Pardinyes (Lleida), amb l'Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries i l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la UdL.

Durant el curs 2017-18 s'inicia una nova etapa de creixement del programa en la qual s'hi incorporen **9 aliances magnet** noves:

- L'Institut Nicolau Copèrnic (Terrassa), amb el Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC).
- L'Institut del Ter (Manlleu), amb el Museu del Ter.
- L'Institut La Ribera (Montcada i Reixac), amb l'Institut de Recerca de l'Aigua de la UB.
- L'Escola Miralletes (Barcelona), amb el CosmoCaixa, Museu de la Ciència de l'Obra Social "la Caixa".
- L'Escola Joaquim Blume (Sabadell), amb el Centre de Recerca Matemàtica.
- L'Escola Pau Casals (Rubí), amb la Filmoteca de Catalunya (i amb la col·laboració del Grup IREF).

- L'Escola Montessori (Rubí), amb la Fundació CIM - Universitat Politècnica de Catalunya.
- L'Escola Àgora (Girona), amb el Museu del Cinema.
- L'Escola Tanit (Santa Coloma de Gramenet), amb l'Institut de Ciències del Mar (CSIC).

Per a més informació:

Web del programa:
www.magnet.cat

Vídeo de presentació del programa Magnet:
<http://www.fbofill.cat/videos/magnet-aliances-lexit-educatiu>

Material d'orientacions per desenvolupar un projecte magnet:
<http://www.fbofill.cat/publicacions/magnet-aliances-lexit-educatiu>

Vídeos projectes fase pilot:
<http://www.fbofill.cat/videos/projecte-magnet-institut-moises-broggi-i-macba>
<http://www.fbofill.cat/videos/projecte-magnet-escola-pardinyes-irta-i-etsea-udl>
<http://www.fbofill.cat/videos/projecte-magnet-escola-joan-maragall-magical-media-i-udl>
<http://www.fbofill.cat/videos/projecte-magnet-escola-samuntada-i-institut-catala-de-paleontologia>
<http://www.fbofill.cat/videos/projecte-magnet-escola-josep-ma-de-sagarra-i-macba>

Contacte:

Fundació Jaume Bofill:
 Ismael Palacín (director): 620 587 300 ipalacin@fbofill.cat
 Roser Argemí (responsable del programa): 676062897 rargemi@fbofill.cat

Departament d'Ensenyament:
 Oficina de premsa: 934 006 969

Diputació de Barcelona:
 Gabinet de Premsa: 934 049 412

Consorci d'Educació de Barcelona:
 Premsa: 671 778 128

Institut de Ciències de l'Educació:
 Comunicació de la UAB: 93 581 40 32

Institucions participants en el programa:

Institut de Recerca de l'Aigua (IdRA)
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Grup Segre

Museu del Cinema
Col·lecció Tomàs Mallol

Universitat de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Diputació Barcelona
#DibaOberta

Consorci d'Educació de Barcelona
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

